που αφορούν τη σύνταξη χήρας. Τα ποσά που πρέπει ενδεχομένως να καταβληθούν στον προσφεύγοντα θα είναι έντοκα προς 6 % από τις 27 Ιουλίου 1981 ή από την ημερομηνία κατά την οποία τα ποσά της σύνταξης έπρεπε να καταβληθούν, αν η ημερομηνία αυτή είναι μεταγενέστερη της πρώτης.

γ) Παρέλκει η εξέταση του αιτήματος που αφορά τη σύνταξη ορφανού.

δ) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

2) ***Ως προς την υπόθεση 117/82:***

α) Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη.

β) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Mertens de Wilmars Koopmans Bahlmann Galmot
Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe Bosco Everling

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 20 Μαρτίου 1984.

Κατ' εντολή
του γραμματέα

H. A. Rühl

Κύριος υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIR GORDON SLYNN ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1984 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Η χήρα υπαλλήλου ή τέως υπαλλήλου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων δικαιούται κανονικά σύνταξης χηρείας ίσης με το 60 % της σύνταξης αρχαιότητας ή αναπηρίας, της οποίας εδικαιούτο ή θα εδικαιούτο ο σύζυγός της. Η σύνταξη χηρείας καταβάλλεται ανεξάρτητα από το βαθμό εξάρτησης της χήρας από τον αποβιώσαντα σύζυγό της, ή την αδυναμία της να εργαστεί. Από το 1972 η χήρα υπαλλήλου έχει το δικαίωμα να σωρεύει τη σύνταξη χηρείας

1 — Μετάφραση από τα αγγλικά.

με το μισθό που της κατέβαλλε κοινοτικό όργανο (Άρθρο 79 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και κεφάλαιο 4 του παραρτήματος VIII, ειδικότερα άρθρο 17).

Η θέση του επιζώντος συζύγου θήλεος υπαλλήλου ρυθμίζεται χωριστά. Το άρθρο 23 του παραρτήματος VIII ορίζει σχετικά τα εξής:

«Με την επιφύλαξη ότι δεν έχει ιδίους πόρους, ο σύζυγος αποβιώσαντος θήλεος υπαλλήλου, αν αποδείξει, κατά το θάνατο της συζύγου του, ότι προσεβλήθη από αναπηρία ή από σοβαρή ασθένεια που τον καθιστά οριστικά ανίκανο για την άσκηση βιοποριστικής δραστηριότητας, δικαιούται:

— του ημίσεος της συντάξεως αρχαιότητας που θα εδικαιούτο η υπάλληλος, αν ηδύνατο χωρίς τη συνδρομή της προϋποθέσεως διαρκείας της υπηρεσίας να την απαιτήσει κατά το χρόνο του θανάτου της, εφόσον ο γάμος διήρκεσε τουλάχιστον ένα έτος.

— ή του ημίσεος της συντάξεως αναπηρίας που εισέπραττε η υπάλληλος κατά την ημέρα του θανάτου της, εφόσον η ημερομηνία γάμου είναι προγενέστερη από την έναρξη υπό του υπαλλήλου της απολαβής του δικαιώματος συντάξεως αναπηρίας.»

Ο Razzouk και ο Beydoun ήταν σύζυγοι υπαλλήλων της Επιτροπής. Οι σύζυγοί τους απεβίωσαν και οι δυο άνδρες υπέβαλαν αίτηση σύνταξης χηρείας, σύμφωνα με το άρθρο 79 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Οι αιτήσεις τους δεν έγιναν δεκτές. Τους δόθηκε η απάντηση ότι μπορούσαν μόνο να αξιώσουν σύνταξη βάσει του άρθρου 23 του παραρτήματος VIII αλλά ότι δεν συγκέντρωναν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Έτσι δεν τους αναγνωρίστηκε κανένα δικαίωμα σύνταξης. Αν αντίθετα επρόκειτο για χήρες, θα τους καταβάλλονταν σημαντικές συντάξεις. Με τις υπό κρίση προσφυγές ενώπιον του Δικαστηρίου ζητούν πρώτον και κυρίως να ακυρωθεί η απόφαση της Επιτροπής, λόγω του ότι η άνιση αυτή μεταχείριση, βασιζόμενη στο φύλο τους, είναι παράνομη. Επιπροσθέτως, ο Beydoun ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή ερμήνευσε εσφαλμένα το άρθρο 23 και κακώς του αρνήθηκε τη σύνταξη ακόμη και βάσει του εν λόγω άρθρου. Οι δύο άνδρες προβάλλουν, επικουρικώς, ότι αν δεν δικαιούνται σύνταξης, δικαιούνται επιστροφής των εισφορών που είχε καταβάλει η σύζυγος του καθενός από αυτούς. Επιπλέον, διατυπώνεται αίτημα σύνταξης ορφανού για τα τέκνα των αποβιωσασών.

Η Επιτροπή προβάλλει ότι η προσφυγή του Beydoun είναι σαφώς απαράδεκτη, ως εκπρόθεσμη. Η Επιτροπή επαφίεται στο Δικαστήριο να κρίνει κατά πόσο το κύριο αίτημα του Razzouk είναι παραδεκτό. Εν πάση περιπτώσει ισχυρίζεται ότι τα αιτήματα και των δύο προσφευγόντων για την απόδοση των εισφορών και τη σύνταξη ορφανού είναι απαράδεκτα. Πάντως, είναι αναγκαίο να εξεταστεί λεπτομερώς το ιστορικό των προσφυγών πριν από την εξέταση της ουσίας, σε σχέση με την οποία η Επιτροπή εμμένει στην άποψή της ότι οι προσφεύγοντες δεν δικαιούνται σύνταξης.

Ο Razzouk ζήτησε σύνταξη χηρείας με επιστολή της 3ης Απριλίου 1981. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με έγγραφο της 3ης Ιουλίου. Με επιστολή της 24ης Ιουλίου, ο Razzouk υπέβαλε διοικητική ένσταση κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, στηριζόμενος στους ίδιους λόγους που ανέφερε στην επιστολή του της 3ης Απριλίου 1981. Η Επιτροπή, με αιτιολογημένη απόφαση,

απέρριψε την ένσταση με έγγραφο της 25ης Νοεμβρίου. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου άρχισε στις 22 Φεβρουαρίου 1982. Έτσι, τηρήθηκε η προθεσμία που ορίζει το άρθρο 90 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και η προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου ασκήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 91, παράγραφοι 2 και 3.

Επομένως, αν έχει αξίωση για σύνταξη, η οποία απορρέει από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης και περιέρχεται σ' αυτόν υπό την ιδιότητά του ως χήρου αποβιωσάσης υπαλλήλου (πρβ. υπόθεση 24/71, *Meinhardt* κατά *Επιτροπής*, ECR 1972, σ. 269, σκέψη 3), είναι πρόσωπο «που αναφέρεται στον παρόντα κανονισμό» κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφοι 1 και 2. Συνεπώς, ορθώς υπέβαλε τη διοικητική ένσταση μάλλον, παρά να ασκήσει προσφυγή βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης, εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης της 3ης Ιουλίου 1981.

Πάντως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το κύριο αίτημα του Razzouk, με το οποίο ρητώς ζητεί να ακυρωθεί η απόφαση που περιέχεται στην επιστολή της 25ης Νοεμβρίου 1981, μπορεί να είναι απαράδεκτο, διότι η απόφαση αυτή απλώς επανέλαβε την απόφαση της 3ης Ιουλίου.

Το άρθρο 91, παράγραφος 1, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης ορίζει ότι το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα επί διαφορών ως προς τη νομιμότητα πράξης που προκαλεί βλάβη στον προσφεύγοντα κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2. Στην υπό κρίση υπόθεση, η πράξη αυτή ήταν η απόφαση που περιείχετο στο έγγραφο της 3ης Ιουλίου. Όμως, το άρθρο 92, παράγραφος 2, ορίζει ότι δεν μπορεί να ασκηθεί απευθείας προσφυγή κατά της πράξεως αυτής: ο προσφεύγων οφείλει προηγουμένως να υποβάλει διοικητική ένσταση κατά της πράξης που του προκαλεί βλάβη και μπορεί να κινήσει τη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου μόνο αν η ένσταση απορριφθεί. Ο Razzouk τήρησε τις προϋποθέσεις που ορίζουν τα άρθρα 90 και 91. Το μόνο πρόβλημα είναι ότι, με το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο, ζήτησε να ακυρωθεί η απόφαση με την οποία απορρίφθηκε η ένσταση και όχι η πράξη που του προκαλεί βλάβη. Αυτό δεν αποτελεί ουσιώδη πλημμέλεια, εφόσον οι προθεσμίες των άρθρων 90 και 91 έχουν τηρηθεί, αλλά μόνο ασαφές αίτημα το οποίο είναι κατανοητό λόγω της διατύπωσης του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Η ίδια κατάσταση προέκυψε στην υπόθεση 186/80, *Suss* κατά *Επιτροπής*, Συλλογή 1981, σ. 2041. Για τους λόγους που ανέπτυξα με τις προτάσεις μου στην υπόθεση αυτή (σ. 2058) και για τους λόγους που δέχτηκε το Δικαστήριο με την απόφασή του σε ανάλογη, μολονότι διαφορετική, κατάσταση στην υπόθεση 156/80, *Morbelli* κατά *Επιτροπής*, Συλλογή 1981, σ. 1357, δεν νομίζω ότι η πλημμέλεια αυτή παρέχει έρεισμα για να κριθεί η προσφυγή ως απαράδεκτη.

Ο Razzouk ζητεί επίσης να χορηγηθεί σύνταξη ορφανού στον υιό του Michel. Η Επιτροπή προέβαλε ότι το αίτημα αυτό είναι χωρίς αντικείμενο, διότι η εν λόγω σύνταξη χορηγήθηκε με απόφαση της 3ης Απριλίου 1981. Μολονότι δεν είναι εντελώς σαφές, φαίνεται ότι το αίτημα αυτό αποβλέπει στο να αποτρέψει την επίδραση επί της σύνταξης που χορηγήθηκε στον Michel που θα συνεπαγόταν η αποδοχή του κυρίου αιτήματος του Razzouk, εφόσον βάσει του άρθρου 80 του κανονισμού διαδικασίας η σύνταξη ορφανού μειώνεται κατά το ήμισυ αν ο επιζών σύζυγος αποβιωσάσης υπαλλήλου δικαιούται σύνταξης χηρείας. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να λεχθεί ότι το αίτημα δεν μπορεί να γίνει δεκτό διότι είναι χωρίς αντικείμενο.

Τέλος, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το επικουρικό αίτημα για την απόδοση των συνταξιοδοτικών εισφορών της Razzouk είναι

απαράδεκτο διότι 1) δεν προβλήθηκε στη διοικητική ένσταση του Razzouk και 2) ο Razzouk δεν δικαιούται να αξιώσει την απόδοσή τους. Ο σκοπός της διοικητικής ένστασης που υποβάλλεται βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, και η σχέση της με την επακολουθούσα προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου διασαφηνίστηκε στην υπόθεση 58/75, *Sergy* κατά *Επιτροπής*, ECR 1976, σ. 1139, σκέψεις 32-33, ως εξής: «Το αντικείμενο της διάταξης αυτής (δηλαδή η προϋπόθεση ότι πρέπει να υποβληθεί ένσταση και να απορριφθεί για να κινηθεί η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου) είναι να επιτρέπει και να ενθαρρύνει το συμβιβασμό της διαφοράς που ανέκυψε μεταξύ μονίμων ή μη μονίμων υπαλλήλων και της διοίκησης· προκειμένου να τηρηθεί η απαίτηση αυτή είναι ουσιώδες η διοίκηση να είναι σε θέση να γνωρίζει τα παράπονα ή τα αιτήματα του ενδιαφερομένου· αντίθετα, η διάταξη αυτή δεν έχει ως σκοπό να δεσμεύει αυστηρά και απόλυτα το στάδιο της ενδεχόμενης διαδικασίας, ενώπιον του Δικαστηρίου νοουμένου ότι τα αιτήματα που προβάλλονται κατά το στάδιο αυτό δεν μεταβάλλουν ούτε την υπόθεση ούτε το αντικείμενο της διοικητικής ένστασης». Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ότι η προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου μπορεί να καλύπτει αιτήματα που δεν προβλήθηκαν με την ένσταση, είναι όμως επικουρικά ή παρεπόμενα των αιτημάτων που αναφέρονταν στην ένσταση: βλέπε, για παράδειγμα, υπόθεση 54/77, *Herpels* κατά *Επιτροπής*, ECR 1978, σ. 585, σκέψη 17, και υπόθεση 806/79, *Gerin* κατά *Επιτροπής*, ECR 1980, σ. 3515, σκέψη 7.

Το αίτημα του Razzouk για την απόδοση των συνταξιοδοτικών εισφορών της αποβιώσασας συζύγου του προβάλλεται επικουρικώς, στην περίπτωση που το κύριο αίτημα απορριφθεί. Στηρίζεται στο επιχείρημα ότι, αν δεν δικαιούται σύνταξης υπό τις ίδιες προϋποθέσεις όπως η χήρα αποβιώσαντος υπαλλήλου, η Επιτροπή κατέστη πλουσιότερη χωρίς νόμιμη αιτία κατά το μερίδιο των συνταξιοδοτικών εισφορών της συζύγου του, που υπολογίζονται με την ίδια βάση όπως οι εισφορές του άρρενος υπαλλήλου, αλλά οι οποίες, εξ ορισμού, δεν παρέχουν τα ίδια συνταξιοδοτικά δικαιώματα. Με άλλα λόγια, κατά το επιχείρημα, η υποχρέωση απόδοσης είναι συνέπεια της απόρριψης του κυρίου αιτήματος. Δύσκολα μπορεί να προκαλέσει έκπληξη το ότι δεν περιλαμβανόταν στη διοικητική ένσταση, διότι η διαμαρτυρία του Razzouk αφορούσε στην πραγματικότητα την άρνηση να του χορηγηθεί σύνταξη και όχι την απόδοση των εισφορών της συζύγου του. Το τελευταίο αίτημα ανακύπτει μόνο αν απορριφθεί το πρώτο. Επομένως, θα αποτελούσε κατά τη γνώμη μου αδικαιολόγητη προσήλωση στους τύπους το να κριθεί ότι το αίτημα για απόδοση των συνταξιοδοτικών εισφορών είναι απαράδεκτο διότι δεν προβλήθηκε ρητά με τη διοικητική ένσταση.

Ο δεύτερος ισχυρισμός της Επιτροπής πρέπει επίσης να απορριφθεί. Αν το κύριο αίτημα απορριφθεί, πρέπει να κριθεί το ζήτημα κατά πόσον, αν το δικαίωμα απόδοσης των συνταξιοδοτικών εισφορών υπάρχει και ανήκει στην υπάλληλο η οποία κατέβαλε τις εισφορές, το δικαίωμα αυτό περιέχεται στο σύζυγο ή στους κληρονόμους της υπαλλήλου. Επομένως, η προσφυγή του Razzouk πρέπει κατά την άποψή μου να κριθεί παραδεκτή.

Ο Beydoun υπέβαλε αίτηση για σύνταξη επιζώντος με επιστολή της 16ης Ιουλίου 1980. Η Επιτροπή, με έγγραφο της 12ης Αυγούστου 1981, απέρριψε την αίτηση διότι ο Beydoun, εφόσον υπερέβαινε το 65ο έτος και είχε σύνταξη γήρατος, δεν μπο-

ρούσε να θεωρηθεί ως διαθέσιμος στην αγορά εργασίας. Οπωσδήποτε, δεν συγκέντρωνε τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 23 του παραρτήματος VIII, διότι δεν ήταν οριστικά ανίκανος προς άσκηση κερδοσκοπικής δραστηριότητας λόγω αναπηρίας ή σοβαρής ασθένειας. Με επιστολή της 9ης Σεπτεμβρίου 1981, ο Beydoun υπέβαλε διοικητική ένσταση κατά της απόφασης της Επιτροπής. Η Επιτροπή απέρριψε την ένσταση με έγγραφο της 9ης Μαρτίου 1982 και το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο κατατέθηκε στις 2 Απριλίου.

Όσον αφορά την κατάσταση *μετά* την υποβολή της διοικητικής ένστασης, δεν τίθεται ζήτημα παραδεκτού της προσφυγής (άρθρο 91, παράγραφος 3, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης). Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η προσφυγή είναι εκπρόθεσμη διότι ο Beydoun δεν υπέβαλε τη διοικητική ένσταση εμπρόθεσμα. Βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 1, η παράλειψη της Επιτροπής να απαντήσει στην αίτηση της 16ης Ιουλίου 1980 εντός τεσσάρων μηνών έπρεπε να θεωρηθεί ως σιωπηρή απορριπτική απόφαση. Ο Beydoun διέθετε τότε τρεις μήνες για να υποβάλει διοικητική ένσταση, δηλαδή μέχρι το Φεβρουάριο 1981. Αντ' αυτού, ανέμενε μέχρις ότου η Επιτροπή απορρίψει την αίτησή του με ρητή απόφαση τον Αύγουστο του 1981. Ο συνήγορος του Beydoun επικαλείται δύο επιχειρήματα για να ανατρέψει τα επιχειρήματα της Επιτροπής: 1) Ο Beydoun δεν υπάγεται στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης και επομένως δεν δεσμευόταν να συμμορφωθεί με τα άρθρα 90 και 91· 2) την αίτησή του της 16ης Ιουλίου 1980 επακολούθησαν μακρά ανταλλαγή αλληλογραφίας και πολλές συζητήσεις με την Επιτροπή, ώστε το ζήτημα παρέμενε στην πραγματικότητα ανοικτό μέχρι τη ρητή απόφαση της 12ης Αυγούστου 1981.

Το πρώτο από τα επιχειρήματα αυτά πρέπει κατά την άποψή μου να απορριφθεί. Ο Beydoun, όπως και ο Razzouk, είναι πρόσωπο στο οποίο έχει εφαρμογή ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 1, κατά το μέτρο που αφορά την αξίωση για τη χορήγηση σύνταξης επιζώντος. Αλλά και η αντίθετη περίπτωση, δεν τον βοηθεί. Η εξέλιξη της προσφυγής του θα κριθεί βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο επιβάλλει προθεσμία δύο μηνών για την άσκηση προσφυγής με την οποία ζητείται ακύρωση μιας απόφασης. Η απόφαση αυτή, η πράξη που βλάπτει τον Beydoun, συνίσταται στην απόρριψη της αίτησης για την παροχή σύνταξης που περιέχεται στο έγγραφο της Επιτροπής της 12ης Αυγούστου 1981.

Όσον αφορά το δεύτερο προβαλλόμενο επιχείρημα, το άρθρο 91, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας ορίζει ότι προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου μπορεί να ασκηθεί μόνο αν είχε υποβληθεί διοικητική ένσταση «σύμφωνα με το άρθρο 90, παράγραφος 2, και εντός της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο αυτό ...» δηλαδή εντός προθεσμίας τριών μηνών που τρέχει από τη λήξη της προθεσμίας προς απάντηση όταν η ένσταση αφορά σιωπηρή απορριπτική απόφαση (άρθρο 90, παράγραφος 2). Είναι σαφές ότι στην υπό κρίση υπόθεση έγιναν σημαντικές συζητήσεις τόσο στις υπηρεσίες της Επιτροπής, όσο και με τον Rogalla, εκπρόσωπο του Beydoun, ως προς το τι συνιστούσε επαρκές εισόδημα πέρα από το οποίο δεν μπορούσε να χορηγηθεί σύνταξη. Εξάλλου, δεν νομίζω ότι ο Beydoun μπορεί να ισχυριστεί ότι είχε κληθεί ή ενθαρρυνθεί κατά οποιονδήποτε τρόπο να αναβάλει την υποβολή διοικητικής ένστασης εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Ούτε και θεωρώ ότι στην περίπτωση αυτή μπορεί να υπο-

στηριχτεί ότι υπήρξε οριστική αναθεώρηση του ζητήματος, όπως στην υπόθεση *Herpels* (ανωτέρω) που επέτρεψε την έναρξη νέας προθεσμίας. Η περίπτωση είναι πλησιέστερη προς την υπόθεση 40/71, *Richez-Parize* κατά *Επιτροπής*, ECR 1972, σ. 73, στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι το να λεχθεί απλώς στον αιτούντα ότι το ζήτημα βρισκόταν υπό εξέταση δεν παρατείνει την προθεσμία. Επιπλέον, στις υποθέσεις 122 και 123/79, *Schiavo* κατά *Συμβουλίου*, Συλλογή 1981, σ. 473, σκέψη 22, το Δικαστήριο έκρινε ότι η προθεσμία υποβολής διοικητικής ένστασης είναι δημόσιας τάξης και δεν επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των διαδίκων.

Η λήψη ρητής απόφασης με την οποία απορρίφθηκε ή αίτηση του Beydoun δεν είχε ως αποτέλεσμα την έναρξη νέας προθεσμίας στην περίπτωση αυτή.

Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι στην πραγματικότητα υπέβαλε αίτηση βάσει του άρθρου 25 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Θεωρώ ότι το άρθρο αυτό αναφέρεται μόνο στους εν ενεργεία υπαλλήλους. Ο Beydoun εδικαιούτο να υποβάλλει αίτηση προς λήψη απόφασης βάσει του άρθρου 90 που καλύπτει ευρύτερη κατηγορία προσώπων και η οριζόμενη προθεσμία είχε εφαρμογή ως προς αυτόν.

Κατά συνέπεια, η προσφυγή του Beydoun πρέπει κατά την άποψή μου να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Το κύριο αίτημα του Razzouk, όπως και του Beydoun, αποβλέπει ουσιαστικά, αν όχι τυπικά, στην ακύρωση της απόφασης με την οποία η Επιτροπή αρνήθηκε να του χορηγήσει σύνταξη επιζώντος.

Δέχεται ότι δεν μπορεί να στηριχθεί απευθείας στο άρθρο 119 της Συνθήκης, το οποίο επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να εφαρμόζουν την αρχή της ισότητας των αμοιβών για όμοια εργασία μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών. Πάντως, ισχυρίζεται ότι η αρχή αυτή πρέπει να έχει ανάλογη εφαρμογή στους υπαλλήλους της Κοινότητας· επικουρικώς, προβάλλει ότι υπάρχει υπέρτερος κανόνας κοινοτικού δικαίου που επιβάλλει την ίση μεταχείριση υπαλλήλων σε όμοιες ή συγκρίσιμες καταστάσεις. Οι σχετικές διατάξεις του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης ως προς τις συντάξεις επιζώντων παραβιάζουν τις αρχές αυτές.

Υπάρχει σαφώς δυσμενής διάκριση μεταξύ υπαλλήλων και, επομένως, μεταξύ των συζύγων τους λόγω φύλου. Τόσο οι άρρενες όσο και οι θήλεις υπάλληλοι καταβάλλουν τις ίδιες συνταξιοδοτικές εισφορές βάσει του ίδιου μισθού. Ο άρρην υπάλληλος γνωρίζει ότι, μετά το θάνατό του, η επιζώσα σύζυγός του θα λάβει σύνταξη ανεξαρτήτως των εσόδων της, ενώ η υπάλληλος γνωρίζει ότι, μετά το θάνατό της, ο επιζών σύζυγός της δεν θα λάβει σύνταξη παρά μόνο αν συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις του άρθρου 23. Η δυσμενής αυτή διάκριση έγινε ακόμη δυσμενέστερη το 1972 με την τροποποίηση των σχετικών διατάξεων, ώστε να επιτρέπεται στη χήρα υπαλλήλου να λαμβάνει τη σύνταξη επιζώντος ακόμη κι αν της καταβάλλεται μισθός από κοινοτικό όργανο, ενώ μέχρι τότε δεν είχε τη δυνατότητα αυτή.

Το Δικαστήριο σε διάφορες ευκαιρίες επεδίωξε να ερμηνεύσει τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης κατά τρόπο ώστε να μη δημιουργείται άνιση μεταχείριση μεταξύ υπαλλήλων (πρβλ. υπόθεση 156/78, *Newth* κατά *Επιτροπής*, ECR 1979, σ. 1941, υπόθεση 21/74, *Airola* κατά *Επιτροπής*, ECR 1975, σ. 221, και υπόθεση 37/74, *Van den Broeck* κατά *Επιτροπής*, ECR 1975, σ. 235).

Δεν νομίζω ότι μπορώ να ακολουθήσω την πορεία αυτή στην υπό κρίση υπόθεση. Το άρθρο 79 αναφέρεται στη «χήρα» υπαλ-

λήλου που έχει δικαίωμα σύνταξης υπολογιζόμενης βάσει της σύνταξης που θα καταβαλλόταν στο «σύζυγό» της. Αν το άρθρο αυτό απομονωθεί δεν θα υπάρχει μεγάλη δυσκολία να ερμηνευθεί ο όρος «χήρα» ως περιλαμβάνων και το «χήρο», ο δε όρος «σύζυγος» ως περιλαμβάνων και «τη σύζυγο», ιδίως όταν δεν υπάρχει καμιά αναφορά ούτε στο άρθρο 79, ούτε στο κεφάλαιο 3 του τίτλου V του κανονισμού διαδικασίας ως προς το δικαίωμα σύνταξης του χήρου, μετά το θάνατο της συζύγου του, η οποία ήταν υπάλληλος. Νομίζω ότι έτσι έχουν τα πράγματα, παρόλο το γεγονός ότι, για παράδειγμα, το άρθρο 80 αναφέρεται στον υπάλληλο ο οποίος απεβίωσε χωρίς να καταλείπει «σύζυγο».

Το άρθρο 17 του κεφαλαίου 4 του παραρτήματος VIII αφορά το θάνατο υπαλλήλου και ορίζει τη σύνταξη χηρείας σε ποσοστό 60 %, όπως προβλέπεται με το άρθρο 79. Εντούτοις, το άρθρο 23 αναφέρεται ειδικότερα στο σύζυγο αποβιωσάσης θήλεος υπαλλήλου και προβλέπει γι' αυτόν σύνταξη η οποία, ακόμη και υπό τις περιοριστικά οριζόμενες προϋποθέσεις, καθορίζεται στο κατώτερο ποσοστό του 50 %. Έτσι, είναι αδύνατο να λεχθεί ότι το άρθρο 17 ρυθμίζει και την περίπτωση του χήρου.

Οπωσδήποτε, το παράρτημα δεν είναι από κάθε άποψη σύμφωνο με το άρθρο 79. Το άρθρο 79 θέτει το βασικό κανόνα ότι η χήρα δικαιούται 60 % της σύνταξης [του αποβιώσαντος συζύγου της]. Το δικαίωμα αυτό υπολογίζεται «σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο κεφάλαιο 4 του παραρτήματος VIII». Το παράρτημα έχει ως σκοπό να καθορίσει το μηχανισμό και τις λεπτομέρειες που αφορούν το βασικό δικαίωμα. Ασφαλώς τις καθορίζει όσον αφορά τη χήρα, αλλά επιπλέον έχει ως σκοπό να καθορίσει περιορισμένη και κατώτερη σύνταξη για τον επιζώντα σύζυγο, ενώ δυνάμει του βασικού κανόνα του άρθρου 79 ο επιζών σύζυγος είτε δεν λαμβάνει καμιά σύνταξη είτε πρέπει να περιληφθεί στην αληθή έννοια του όρου «χήρα» και να λάβει 60 % της σύνταξης. Πάντως, εφόσον δεν υπονοείται ότι το άρθρο 23 του παραρτήματος είναι άκυρο διότι βαίνει πέρα από την εξουσιοδότηση του άρθρου 79 (ίσως επειδή υπήρχε ο φόβος ότι αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα ο σύζυγος να μη λαμβάνει καμιά σύνταξη), ανακύπτει το ζήτημα κατά πόσον η διάκριση είναι παράνομη.

Υπάρχει σαφής νομολογία του Δικαστηρίου ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης εφαρμόζεται στους υπαλλήλους της Κοινότητας. Κρίθηκε ότι η εν λόγω αρχή είναι κανόνας γενικού χαρακτήρα που αποτελεί μέρος του εφαρμοστέου στους κοινοτικούς υπαλλήλους δικαίου· σε παρόμοιες ή ταυτόσημες καταστάσεις οι υπάλληλοι δεν πρέπει να τυγχάνουν άνισης μεταχείρισης, εκτός αν αποδεικνύεται η ύπαρξη αντικειμενικών παραγόντων που να δικαιολογούν τη διάκριση (βλέπει για παράδειγμα τις υποθέσεις 198-202/81, *Mecheli* κατά *Επιτροπής,* Συλλογή 1982, σ. 4145, σκέψεις 5-6). Επομένως, διαφορετική μεταχείριση, που βασίζεται μόνο στο φύλο, απαγορεύεται (βλέπε υπόθεση 20/71, *Sabbatini* κατά *Κοινοβουλίου,* ECR 1972, σ. 345, υπόθεση 21/74, *Airola* (supra), και υπόθεση 149/79, *Defrenne* κατά *Sabena,* ECR 1978, σ. 1365, σκέψη 29).

Η Επιτροπή είχε από καιρό συνειδητοποιήσει ότι η κατάσταση σχετικά με τη σύνταξη επιζώντων καθιέρωνε διάκριση και επεδίωξε την εξάλειψη της διάκρισης αυτής, τουλάχιστον από το 1974, όταν υπέβαλε πρόταση στο Συμβούλιο για την τροποποίηση του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων. Το Κοινοβούλιο είχε την ίδια γνώμη αλλά δεν κατέστη δυνατή η επίτευξη συμφωνίας στο Συμβούλιο, προφανώς λόγω των διαφορετικών κανόνων που ισχύουν σε ορισμένα κράτη μέλη.

Η άποψη της Επιτροπής είναι ότι η διάκριση αυτή δεν είναι παράνομη διότι στηρίζεται σε αντικειμενική διαφορά μεταξύ της καταστάσεως των χηρών και των χήρων.

Υποστηρίζεται ότι, καίτοι αναγνωρίζεται ότι οι κοινωνικές αντιλήψεις έχουν μεταβληθεί και εξακολουθούν να μεταβάλλονται, η σύνταξη επιζώντων αντικατοπτρίζει την παραδοσιακή αντίληψη της οικογένειας (σύμφωνα με την οποία το οικογενειακό εισόδημα εξασφαλίζεται από τον άνδρα ώστε, μετά το θάνατό του, η χήρα διατρέχει τον κίνδυνο να αντιμετωπίσει οικονομικές δυσχέρειες), έχει δε ως σκοπό να εξασφαλίζει στη χήρα και στα τέκνα αποβιώσαντος υπαλλήλου τα μέσα συντήρησης που αυτός τους εξασφάλιζε με το εισόδημά του. Συνεπώς, ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης προϋποθέτει ότι η χήρα συνετηρείτο από τον αποβιώσαντα υπάλληλο και ότι δεν έχει επαρκές εισόδημα για να εξασφαλίζει την «επιβίωσή» της. Εξάλλου, θεωρείται ότι ο επιζών σύζυγος αποβιωσάσης υπαλλήλου έχει δικούς του πόρους συντήρησης και μπορεί να λάβει σύνταξη μόνο αν αποδείξει ότι είναι άπορος.

Αν αυτός είναι ο σκοπός του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης τότε, βάσει της ερμηνείας που δίνει η Επιτροπή στο άρθρο 23 του παραρτήματος VIII, ο σκοπός αυτός δεν επιτελείται, όπως δείχνει η περίπτωση του Beydoun. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι σύνταξη επιζώντων δεν καταβάλλεται στον άπορο χήρο αποβιώσαντος υπαλλήλου γυναικείου φύλου αν αυτός για οποιονδήποτε λόγο, εκτός αναπηρίας ή σοβαρής ασθένειας, είναι ανίκανος να ασκεί κερδοσκοπική δραστηριότητα, πχ. δεν έχει υπερβεί την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης και, επομένως, βρίσκεται σε στάδιο κατά το οποίο μπορεί να χρειάζεται βοήθεια όχι μικρή, αν οποιοδήποτε εισόδημα, όσο ελάχιστο κι αν είναι, του στερεί επίσης το δικαίωμα σύνταξης επιζώντων.

Δεν με ικανοποιεί το γεγονός ότι επί των ημερών μας η Επιτροπή καθιέρωσε μια επαρκώς αντικειμενική δικαιολογία για τη διαφορετική αυτή μεταχείριση. Πολλές ύπανδρες γυναίκες εργάζονται και επομένως συνεισφέρουν στο οικογενειακό εισόδημα. Αν έχουν πλήρη απασχόληση στην Κοινότητα η συνεισφορά τους μπορεί να είναι σημαντική σε σχέση με το συνολικό οικογενειακό εισόδημα. Υπό τις περιστάσεις αυτές, είναι αυθαίρετο το να υποστηρίζεται, όπως πράγματι γίνεται με τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης, ότι η σύζυγος ενός υπαλλήλου είναι εξαρτώμενη ενώ ο σύζυγος άλλης υπαλλήλου δεν είναι, απλώς λόγω του φύλου και χωρίς αναφορά στα περιστατικά κάθε υπόθεσης. Αν, όπως νομίζω, η σύνταξη επιζώντων πρέπει να θεωρείται ως ετεροχρονισμένες αποδοχές του υπαλλήλου, η έλλειψη δικαιολογίας ως προς τη διαφορετική μεταχείριση είναι ακόμη μεγαλύτερη, εφόσον η διάκριση γίνεται τόσο εις βάρος της εργαζομένης όσο και εις βάρος του επιζώντος ανδρός. Το να υποστηρίζεται η παρούσα διάταξη της Κοινότητας σε σχέση με τους υπαλλήλους της, συνιστά κατά την άποψή μου άγνοια της προόδου που έχει ήδη συντελεστεί στην εξάλειψη της ανισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών εργαζομένων.

Δεν δέχομαι το επιχείρημα της Επιτροπής ότι οποιαδήποτε μεταβολή που αντικατοπτρίζει τις μεταβληθείσες κοινωνικές αντιλήψεις και πρακτικές μπορεί να γίνει μόνο νομοθετικώς. Αν, όπως νομίζω, υπάρχει εν προκειμένω άνιση μεταχείριση που δεν δικαιολογείται αντικειμενικά, τότε εναπόκειται στο Δικαστήριο να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής, όπως ζητεί ο Razzouk με την προσφυγή του.

Η Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι το άρθρο 119 της Συνθήκης, ή, όπως το αντιλαμβάνομαι, η ανάλογη αρχή ως προς τις αμοιβές δεν έχει εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση. Κατά τη γνώμη της, στην υπόθεση 80/70, *Defrenne* κατά *Βελγίου* ECR 1971, σ. 445,

σκέψη 7, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι παροχές κοινωνικής ασφάλισης (και η Επιτροπή περιλαμβάνει στο κεφάλαιο αυτό την κοινοτική σύνταξη επιζώντων) δεν συνιστούν «αμοιβές» κατά την έννοια του άρθρου 119. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, που έπρεπε να εφαρμοστεί προοδευτικά με διατάξεις που θα θέσπιζε το Συμβούλιο δυνάμει της οδηγίας του Συμβουλίου 76/207 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/002, σ. 70), δεν επεκτάθηκε στη σύνταξη επιζώντων, η οποία αποκλείστηκε ρητά από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας του Συμβουλίου 79/7 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/003, σ. 160, άρθρο 3, παράγραφος 2). Από αυτό, η Επιτροπή συνάγει ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ υπαλλήλων έπρεπε να εφαρμοστεί σταδιακά σύμφωνα με την πρόοδο που επιτελείται δυνάμει των οδηγιών αυτών. Το ότι δεν έγινε καμιά πρόοδος όσον αφορά τη σύνταξη επιζώντων (εκτός από την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως, που υπέβαλε η Επιτροπή: ΕΕ C 134, σ. 7, της 21ης Μαΐου 1983), θα έπρεπε να σημαίνει ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Πρώτον, δεν δέχομαι ότι όσον αφορά τη σύνταξη επιζώντων η αρχή της ίσης μεταχείρισης των υπαλλήλων, την οποία από καιρό αναγνώρισε το Δικαστήριο, παραμερίζεται δυνάμει του άρθρου 119 και των οδηγιών που εκδόθηκαν βάσει αυτού. Όσον αφορά τους υπαλλήλους της Κοινότητας η αρχή αυτή είναι πολύ ευρύτερη.

Πάντως, ακόμη κι αν ο προσφεύγων πρέπει να βασιστεί σε κανόνα ανάλογο με εκείνον του άρθρου 119, θεωρώ ότι το επιχείρημα της Επιτροπής είναι υπερβολικό. Με την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση 80/70, *Defrenne* κατά *Βελγίου* αποκλείστηκαν από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 119 «τα συστήματα ή οι παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως, ιδίως οι συντάξεις που διέπονται αμέσως από το νόμο κατ' αποκλεισμό οποιουδήποτε στοιχείου συμφωνίας εντός της επιχείρησης ή του ενδιαφερόμενου επαγγελματικού κλάδου, και που εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε γενικές κατηγορίες εργαζομένων». Η περιγραφή αυτή δεν μπορεί, κατά την άποψή μου, να εφαρμοστεί στις παροχές και στις συντάξεις που καταβάλλονται δυνάμει συνταξιοδοτικών συστημάτων τα οποία συστάθηκαν από εργοδότες και εργαζομένους εκτός του εθνικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως. Κατά την άποψή μου επίσης, δεν εφαρμόζεται στις παροχές που παρέχει ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων. Είναι αλήθεια ότι ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης είναι ανεξάρτητος και αντικαθιστά τη νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως ως προς τους ενδιαφερόμενους υπαλλήλους. Εξάλλου, καίτοι βασίζεται στην κοινοτική «νομοθεσία», δηλαδή σε κανονισμό του Συμβουλίου, το σύστημα του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης εφαρμόζεται μόνο στα πρόσωπα που απασχολούνται από τα κοινοτικά όργανα και, επομένως, είναι πλησιέστερο προς το σύστημα που εφαρμόζεται στους ιδιωτικούς υπαλλήλους μάλλον παρά στους πολίτες ή τους εργαζομένους γενικά. Ουσιαστικά, το δικαίωμα του υπαλλήλου, για παράδειγμα, να λάβει σύνταξη μετά τη συμπλήρωση του συντάξιμου χρόνου είναι μέρος του ανταλλάγματος (καίτοι ετεροχρονισμένου) που λαμβάνει λόγω της απασχόλησής του (πρβλ. *Defrenne* κατά *Βελγίου*, σκέψη 7, και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Dutheillet de Lamothe, σ. 458). Το ίδιο μπορεί, κατά την άποψή μου, να λεχθεί για τη σύνταξη επιζώντων έστω κι αν δεν χορηγείται άμεσα στον ίδιο τον υπάλληλο αλλά καταβάλλεται στον επιζώντα σύζυγο. Εξακολουθεί να είναι αντάλλαγμα που παρέχεται λόγω της απασχόλησης του υπαλλήλου και για το οποίο ο υπάλληλος καταβάλλει εν μέρει συνταξιοδοτικές εισφορές.

Επομένως, ακόμη κι αν γίνει επίκληση στενότερης αρχής από την αρχή που αναγνώρισε το Δικαστήριο, ο Razzouk δικαιούται, κατά την άποψή μου, να επικαλεστεί ανάλογη αρχή με εκείνη του άρθρου 119. Πάντως, προτιμώ να στηρίξω το δικαίωμά του στην ευρύτερη αρχή που ανέφερα πιο πάνω.

Για τους λόγους που έχω αναφέρει, είμαι επομένως της γνώμης ότι η προσφυγή ακυρώσεως πρέπει να γίνει δεκτή. Εξάλλου, δεν θεωρώ σκόπιμο να εκδοθεί οποιαδήποτε σχετική απόφαση ως προς τη χορήγηση σύνταξης επιζώντων και την επιδίκαση τόκων. Εναπόκειται στα κοινοτικά όργανα να λάβουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξαλειφθούν από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης τα στοιχεία που εισάγουν διακρίσεις. Η αποδοχή των αιτημάτων αυτών θα προδίκαζε το ζήτημα. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο εκπρόσωπος του Razzouk ζήτησε από το Δικαστήριο να ορίσει προθεσμία πέντε μηνών, από την ημερομηνία εκδόσεως της απόφασης, για την εφαρμογή της. Κατά την άποψή μου, αυτό δεν θα ήταν πρόσφορο. Όπως τόνισε το Δικαστήριο στην υπόθεση 266/82, *Turner* κατά *Επιτροπής*, 12 Ιανουαρίου 1984 (Συλλογή 1984, σ. 1, σκέψη 5), τα κοινοτικά όργανα δεσμεύονται από τις Συνθήκες να συμμορφωθούν εντός «εύλογης» προθεσμίας σε απόφαση του Δικαστηρίου που ακυρώνει ένα μέτρο. Το τι είναι «εύλογο» εξαρτάται από τις περιστάσεις και δεν θα ήταν ορθό, στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο να το καθορίσει εκ των προτέρων.

Θα κατέληγα στο ίδιο αποτέλεσμα, αν είχα προτείνει να θεωρηθεί αποδεκτή η προσφυγή του Beydoun· το γεγονός ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη δεν εμποδίζει την Επιτροπή να εξετάσει το αίτημά του βάσει των ίδιων διατάξεων, όπως και στην περίπτωση του Razzouk, αν η προσφυγή του τελευταίου ευδοκιμήσει. Αν ο Beydoun δεν δικαιούται συντάξεως διότι διατηρείται η παρούσα κατάσταση ανισότητας, τότε κατά την άποψή μου, δικαιολογημένα η Επιτροπή έκρινε, βάσει του ισχύοντος άρθρου 23, ότι ο Beydoun δεν είχε δικαίωμα συντάξεως διότι δεν προσεβλήθη από αναπηρία ή σοβαρή ασθένεια που τον εμπόδιζε να ασκεί κερδοσκοπική δραστηριότητα εφόσον, δικαιούχος ήδη συντάξεως γήρατος, φαίνεται ότι εν πάση περιπτώσει ήταν ανίκανος να ασκεί κερδοσκοπική δραστηριότητα. Το στοιχείο αυτό πάντως υπογραμμίζει μόνο την έλλειψη αιτιολογίας ως προς την ανισότητα. Υπό τις περιστάσεις αυτές δεν χρειάζεται να προσδιοριστεί η έννοια της φράσης «δεν έχει ιδίους πόρους» — δηλαδή αν σημαίνει οποιουσδήποτε πόρους, όσο μικροί κι αν είναι (εκτός από το ελάχιστο όριο διαβίωσης) ή επαρκείς πόρους ώστε να διατηρεί ένα ελάχιστο αποδεκτό βιοτικό επίπεδο.

Όσον αφορά τα άλλα αιτήματα, το αίτημα ως προς τη σύνταξη ορφανού δεν χρειάζεται τώρα να εξεταστεί. Ο Michel λαμβάνει σύνταξη. Στην περίπτωση που χορηγηθεί σύνταξη επιζώντων στον Razzouk, η σύνταξη ορφανού πρέπει να μειωθεί κατά το ήμισυ, σύμφωνα με το άρθρο 80 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Επίσης, το επικουρικό αίτημα του Razzouk να του αποδοθούν οι συνταξιοδοτικές εισφορές της συζύγου του δεν πρέπει να εξεταστεί εφόσον, κατά την άποψή μου, το κύριο αίτημά του πρέπει να γίνει δεκτό.

Είναι ίσως ορθό να προσθέσω, ως τελευταία παρατήρηση, ότι το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξα όσον αφορά το κύριο αίτημα είναι σύμφωνο με την πρακτική ορισμένων κρατών μελών, ορισμένων διεθνών οργανισμών και με την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών στην υπόθεση *Wengler* κατά *Druggists Mutual Insurance Company* (446 US 142).

Ανεφέρθη ενώπιον του Δικαστηρίου ότι ο αριθμός των θηλέων υπαλλήλων που απεβίωσαν, καταλείποντας επιζώντες συζύγους, ανερχόταν το 1974 σε δύο, σήμερα δε ο αριθμός αυτός έχει ανέλθει από δύο σε δέκα κατ' έτος. Ο τελευταίος αριθμός θεωρείται ως το ανώτερο πιθανό όριο παρόμοιων προσφυγών. Ενόψει του γεγονότος ότι η προσφυγή εν προκειμένω αποβλέπει απλώς στο να ακυρωθεί ορισμένη απόφαση που αφορά ορισμένο άτομο και όχι να κριθεί το κύρος του ίδιου του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, θα ήταν κατά την άποψή μου απρόσφορο να διατυπωθούν απόψεις ή κανόνες ως προς το αποτέλεσμα της απόφασης σε σχέση με άλλες υποθέσεις.

Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή πρέπει να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ο Razzouk. Όσον αφορά τον Beydoun, η κατάσταση είναι λιγότερο σαφής. Κατά κανόνα, και σύμφωνα με το άρθρο 70 του κανονισμού διαδικασίας, στις υπαλληλικές υποθέσεις τα κοινοτικά όργανα φέρουν τα έξοδά τους, υπό την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 69 του κανονισμού διαδικασίας. Η διάταξη όμως αυτή εφαρμόζεται «προκειμένου περί προσφυγών που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 95» του κανονισμού διαδικασίας, η οποία αναφέρει ρητώς τις «προσφυγές που κατατίθενται από ένα μόνιμο υπάλληλο ή από το λοιπό προσωπικό εναντίον ενός οργάνου». Ο Beydoun δεν είναι ούτε μόνιμος υπάλληλος ούτε περιλαμβάνεται στο λοιπό προσωπικό, μολονότι η προσφυγή του ασκήθηκε δυνάμει του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων. Αν το άρθρο 95, παράγραφος 3, ληφθεί κατά γράμμα, το άρθρο 70 δεν εφαρμόζεται, με αποτέλεσμα ότι, εφόσον η προσφυγή του πρέπει να απορριφθεί, ο Beydoun πρέπει κανονικά να φέρει και το σύνολο των δικαστικών εξόδων. Πάντως, το Δικαστήριο εφάρμοσε το άρθρο 70 σε πολλές υποθέσεις, στις οποίες οι προσφυγές ασκήθηκαν δυνάμει του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων από πρόσωπο που δεν ήταν μόνιμος υπάλληλος ούτε περιλαμβανόταν στο λοιπό προσωπικό: πχ. υπόθεση 18/70, Χ. κατά *Συμβουλίου,* ECR 1972, σ. 1205 (χήρα αποβιώσαντος υπαλλήλου), υπόθεση 23/64, *Vandevyvere* κατά *Κοινοβουλίου,* ECR 1965, σ. 157, και υπόθεση 34/80, *Authié* κατά *Επιτροπής,* Συλλογή 1981, σ. 665 (απόρριψη υποψηφιότητας συμμετοχής σε διαγωνισμό). Ως εκ τούτου, προβάλλεται ότι το άρθρο 95, παράγραφος 3, του κανονισμού διαδικασίας πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως ώστε να καλύπτει όλα τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης. Εν πάση περιπτώσει, είμαι της γνώμης ότι στην υπό κρίση υπόθεση οι περιστάσεις είναι αρκούντως εξαιρετικές ώστε να δικαιολογούν το ότι κάθε διάδικος πρέπει να φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, είμαι της γνώμης ότι η προσφυγή που άσκησε ο Beydoun πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, και κάθε διάδικος να φέρει τα δικαστικά του έξοδα· όσον αφορά την προσφυγή του Razzouk, είμαι της γνώμης ότι η από 3 Ιουλίου απόφαση της Επιτροπής πρέπει να ακυρωθεί, η δε Επιτροπή να φέρει το σύνολο των δικαστικών εξόδων. Δεν απαιτείται να αποφανθεί το Δικαστήριο επί των λοιπών αιτημάτων του Razzouk.